

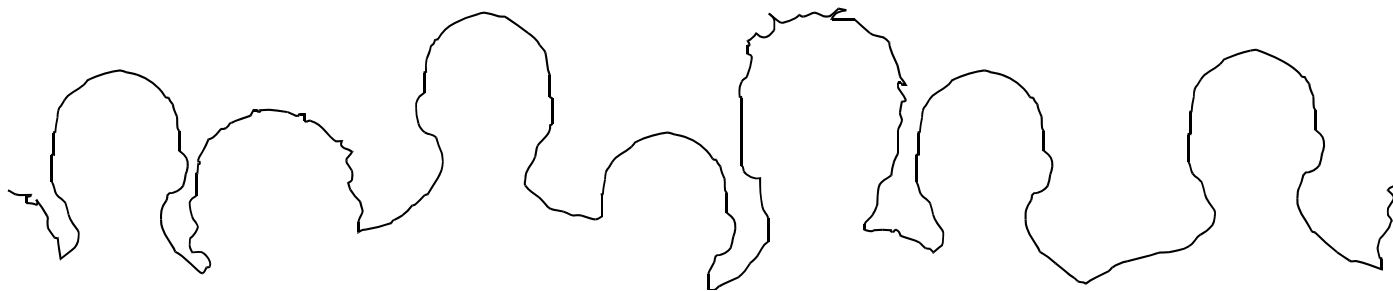
Lýðræði í sveitarfélögum á umbrotatímum

Aukið lýðræði í sveitarfélögum

Dagur B. Eggertsson læknir og borgarfulltrúi

KHÍ miðvikudagur 19. ágúst 2009.

Þekkingarsamfélagið

Viðfangsefni framtíðarinnar

- Ný nálgun
- Ný samfélagsgerð
- Ný viðfangsefni – og gömul
- Hvernig endurvinnum við traust til stjórnmalanna og lýðræðisins?
- Hvert er hlutverk sveitarfélaga í því?

Ísland eftir hrun

Viðfangsefni samtímans 2010-20

• Þreföld áskorun:

- Efnahagsleg – þrengri fjárhagur
- Samfélagsleg – þrengri lífsskjör
- Pólitísk – skortur á trausti, ósamstaða um leiðir og lausnir

• Verður sveitarstjórnarstigið hluti vandamálsins eða hluti lausnarinnar?

Ísland eftir hrun

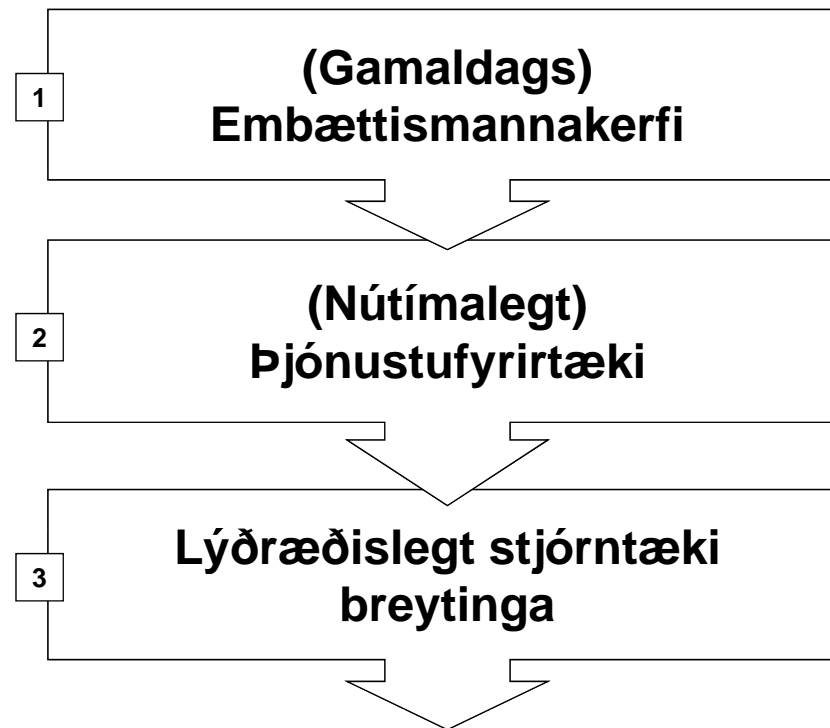

Viðfangsefni samtímans 2010-20

- Öflug sveitarfélög, lykilatriði í leiðinni út úr kreppunni
- Sveitarfélög úr 78 í 8?
- eða: Svæðastjórnun í velferðar-, samgöngu- og skipulagsmálum?
- Sameining eða nánari samvinna á höfuðborgarsvæðinu?

Sveitarfélög sem Lýðræðisvettvangur

Lýðræðishópur Sambandsins

- ☪ Magnús B. Jónsson
- ☪ Soffíu Lárusdóttur
- ☪ Dagur B. Eggertsson

Verkefni Lýðræðishóps

- ☉ Siðareglur á sveitarstjórnarstigi
- ☉ Kjör sveitarstjórnarmanna
- ☉ Tímasetning sveitarstjórnarkosninga
- ☉ Lýðræði og sveitarfélög – endurskoðun sveitarstjórnarlaga

Siðareglur

- Siðareglur eru safn leiðbeininga um rétta breytni og veita leiðsögn um hvernig bregðast skuli við þegar siðferðileg álitamál koma upp í starfi.
- Þær hvetja þannig til faglegra vinnubragða
- Draga úr vandkvæðum við matskenndar ákvarðanir og auka traust á stjórnslu og stjórnámálum.

Siðareglur

- Lýðræðishópurinn mælir með því að í lögum verði kveðið á um meginatriði og tilgang siðareglna sveitarfélaga og að ráðuneyti sveitarstjórnarmála staðfesti siðareglur þeirra á sama hátt og samþykktir um stjórn og fundarsköp sveitarfélaga til að tryggja að siðareglur séu í samræmi við ákvæði laga.

Siðareglur

- ☉ Mælt er með því að ábyrgð vegna brota á siðareglum verði eingöngu pólitísk en ekki lagaleg, sbr. álit umboðsmanns Alþingis.
- ☉ Ef mál er alvarlegt og hefur valdið sveitarfélagi eða almenningi skaða sé þó eðlilegt að sveitarstjórn vísi máli til opinberrar rannsóknar.

Siðareglur

- Lýðræðishópurinn mælir með því að skilyrði um kjörgengi, sbr. 3. gr. laga um kosningar til sveitarstjórna, og hæfi, sbr. 19. gr. sveitarstjórnarlaga, verði endurskoðuð í tengslum við fyrirhugaða endurskoðun sveitarstjórnarlaga til að skerpa á ábyrgð sveitarstjórnarmanna gagnvart íbúum.

Siðareglur

- Sérstök siðanefnd fyrir sveitarstjórnarstigið verði sett á laggirnar á vegum Sambands íslenskra sveitarfélaga. Hún kveði upp leiðbeinandi álit í ágreiningsmálum.
- Nánar verði kveðið á um stöðu hennar og hlutverk í sveitarstjórnarlögum.

Lýðræði og sveitarfélög – endurskoðun sveitarstjórnarlaga

- Persónukjör við sveitarstjórnarkosningar, prófkjörin inn í kjörklefann?
- Almennar atkvæðagreiðslur, á tiltekið hlutfall íbúa að geta kallað þær fram?
- Beinar kosningar bæjar/borgarstjóra?
- Íbúatillögur í allar / einstakar nefndir sveitarfélaga?
- Formlegri staða samráðs við stefnumótun?

Lýðræði og sveitarfélög – endurskoðun sveitarstjórnarlaga

- Lýðræðislegri samstarfsform sveitarfélaga?
- Beinar kosningar til hverfa/svæðanefnda/byggðasamlaga?
  - Sveitarstjórn getur kosið nefnd til að fara með afmörkuð málefni í hluta sveitarfélags. Ákveða má í samþykkt umstjórn sveitarfélagsins að slíka nefnd skuli kjósa í almennum kosningum í viðkomandi hluta sveitarfélagsins. 40 gr.

Samskipti ríkis og sveitarfélaga

Næsti áfangi

- Siðareglur strax – sameiginleg siðanefnd undirbúin og undirbyggð
- Eðlileg viðmið starfskjara sveitarstjórnarmanna skilgreind á vettvangi Sambandsins
- Umfjöllun Alþingis og sveitarfélaga um persónukjör
- Frekari tillögur um eflingu lýðræðis í sveitarfélögum og leiðir í því efni samhliða endurskoðun sveitarstjórnarlaga og áætlun um eflingu sveitarstjórnarstigsins